

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	<i>I Tiedonantoja</i>	
	Komissio	
97/C 45/01	Ecu.....	1
97/C 45/02	Pöytäviinityyppien keskihinnat ja edustavat hinnat eri kaupan pitämisen paikoilla ...	2
97/C 45/03	Komission ilmoitus, jolla saatetaan ajan tasalle luettelo tutkimuksen kohteena olevista osapuolista 20 päivänä tammikuuta 1997 annetun komission asetuksen (EY) N:o 88/97 mukaisesti asetus luvan antamisesta tiettyjen Kiinan kansantasavallasta peräisin olevien polkupyörän osien tuonnin vapauttamiselle neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2474/93 käyttöön otetun polkumyyntitullin laajentamisesta neuvoston asetuksella N:o 71/97	3
	EUROOPAN TALOUSALUE	
	EFTAn valvontaviranomainen	
97/C 45/04	Valtion tuet (95-021 Norja)	5
	EFTAn tuomioistuin	
97/C 45/05	Paul Inge Hansenin 5 päivänä joulukuuta 1996 EFTAn valvontaviranomaista vastaan nostama kanne (Asia E-7/96)	14

Tiedote lukijoille (katso kansilehden kolmas sivu)

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

Ecu (¹)

12. helmikuuta 1997

(97/C 45/01)

Kansallisen valuutan määrä yhtä yksikköä kohti:

Belgian frangi ja Luxemburgin frangi	40,3607	Suomen markka	5,75237
Tanskan kruunu	7,45241	Ruotsin kruunu	8,65237
Saksan markka	1,95618	Sterling-punta	0,712304
Kreikan drakma	305,264	Yhdysvaltojen dollari	1,16163
Espanjan peseta	165,566	Kanadan dollari	1,57447
Ranskan frangi	6,60384	Japanin jeni	143,867
Irlannin punta	0,733257	Sveitsin frangi	1,67704
Italian liira	1916,74	Norjan kruunu	7,68067
Alankomaiden guldeni	2,19547	Islannin kruunu	81,7900
Itävallan šillinki	13,7653	Australian dollari	1,53512
Portugalin escudo	196,501	Uuden-Seelannin dollari	1,69333
		Etelä-Afrikan randi	5,11812

Komissio on ottanut käyttöön automaattisella vastauslaitteella varustetun teleksin, joka ilmoittaa muuntokurssit tärkeimpinä valuuttoina kysyjän otettua siihen yhteyden omalla teleksillään. Tämä palvelu toimii päivittäin kello 15.30:stä seuraavaan päivään kello 13:een.

Palvelun käyttäjän on:

- valittava teleksinumero 23789, Bryssel,
- annettava oma teleksitunnuksensa,
- kirjoitettava koodi "cccc", joka käynnistää automaattisen vastausjärjestelmän ecun muuntokurssien lähettämiseksi käyttäjän teleksiin,
- ylläpidettävä keskeytymätöntä teleksiyhteyttä, kunnes sanoma ilmoitetaan päättyneeksi koodilla "ffff".

Huom. Komissiolla on käytössä myös automaattisella vastauslaitteella varustettu telekopiolaite (n:o 296 10 97 ja n:o 296 60 11), joka lähettää päivittäisiä tietoja yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavien muuntokurssien laskemisesta.

(¹) Neuvoston asetus (ETY) N:o 3180/78, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL N:o L 379, 30.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1971/89 (EYVL N:o L 189, 4.7.1989, s. 1).
Neuvoston päätös 80/1184/ETY, tehty 18 päivänä joulukuuta 1980 (Lomé'n sopimus) (EYVL N:o L 349, 23.12.1980, s. 34).
Komission päätös N:o 3334/80/EHTY, tehty 19 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 349, 23.12.1980, s. 27).
Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava varainhoitoasetus, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 345, 20.12.1980, s. 23).
Neuvoston asetus (ETY) N:o 3308/80, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL N:o L 345, 20.12.1980, s. 1).
Euroopan investointipankin valtuuston päätös, tehty 13 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL N:o L 311, 30.10.1981, s. 1).

Pöytäviinityyppien keskihinnat ja edustavat hinnat eri kaupan pitämisen paikoilla

(97/C 45/02)

[Vahvistettu 11 päivänä helmikuuta 1997 asetuksen (ETY) N:o 822/87 30 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi]

Kauppan pitämisen paikka	ecua tilavuusprosenttia/hl kohti	% OH:sta °	Kauppan pitämisen paikka	ecua tilavuusprosenttia/hl kohti	% OH:sta °
<i>R I Ohjebinta (OH)*</i>	3,828		<i>A I Ohjebinta (OH)*</i>	3,828	
Heraklion	ei noteerausta		Ateena	ei noteerausta	
Patras	ei noteerausta		Heraklion	ei noteerausta	
Requena	3,935	103 %	Patras	ei noteerausta	
Reus	ei noteerausta		Alcázar de San Juan	2,231	58 %
Villafranca del Bierzo	ei noteerausta (1)		Almendralejo	2,067	54 %
Bastia	4,015	105 %	Medina del Campo	ei noteerausta (1)	
Béziers	3,971	104 %	Ribadavia	ei noteerausta	
Montpellier	4,032	105 %	Villafranca del Penedés	ei noteerausta	
Narbonne	4,085	107 %	Villar del Arzobispo	ei noteerausta (1)	
Nîmes	4,009	105 %	Villarrobledo	ei noteerausta (1)	
Perpignan	3,912	102 %	Bordeaux	ei noteerausta	
Asti	ei noteerausta		Nantes	ei noteerausta	
Firenze	ei noteerausta (1)		Bari	2,888	75 %
Lecce	ei noteerausta		Cagliari	3,040	79 %
Pescara	3,952	103 %	Chieti	2,280	60 %
Reggio Emilia	5,015	131 %	Ravenna (Lugo, Faenza)	2,786	73 %
Treviso	3,800	99 %	Trapani (Alcamo)	2,077	54 %
Verona (paikalliset viinit)	4,433	116 %	Treviso	3,673	96 %
Edustava hinta	3,982	104 %	Edustava hinta	2,559	67 %
<i>R II Ohjebinta (OH)*</i>	3,828				
Heraklion	ei noteerausta				
Patras	ei noteerausta				
Calatayud	ei noteerausta				
Falset	4,030	105 %			
Jumilla	3,982	104 %			
Navalcarnero	ei noteerausta (1)				
Requena	ei noteerausta				
Toro	ei noteerausta				
Villena	ei noteerausta (1)				
Bastia	3,874	101 %	<i>A II Ohjebinta (OH)*</i>	82,810	
Brignoles	ei noteerausta		Rheinpfalz (Oberhaardt)	71,558	86 %
Bari	3,394	89 %	Rhein Hessen (Hügelland)	ei noteerausta (1)	
Barletta	3,293	86 %	Luxemburgin	ei noteerausta	
Cagliari	4,559	119 %	Moselle-viinialue	ei noteerausta	
Lecce	ei noteerausta		Edustava hinta	71,558	86 %
Taranto	ei noteerausta				
Edustava hinta	3,822	100 %			
			<i>A III Ohjebinta (OH)*</i>	94,57	
	ecua/hehtolitra		Mosel-Rheingau	ei noteerausta	
<i>R III Ohjebinta (OH)*</i>	62,15		Luxemburgin	ei noteerausta	
Rheinpfalz-Rhein Hessen (Hügelland)	128,849	207 %	Moselle-viinialue	ei noteerausta	
			Edustava hinta	ei noteerausta	

(1) Noteerausta ei oteta huomioon asetuksen (ETY) N:o 2682/77 10 artiklan mukaisesti.

* Sovellettavat tasot 1.2.1995 alkaen.

° OH = Ohjebinta.

Komission ilmoitus, jolla saatetaan ajan tasalle luettelo tutkimuksen kohteena olevista osapuolista 20 päivänä tammikuuta 1997 annetun komission asetuksen (EY) N:o 88/97 mukaisesti asetus luvan antamisesta tiettyjen Kiinan kansantasavallasta peräisin olevien polkupyörän osien tuonnin vapauttamiselle neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2474/93 käyttöön otetun polkumyynnittullin laajentamisesta neuvoston asetuksella N:o 71/97⁽¹⁾

(97/C 45/03)

Asetuksen (EY) N:o 88/97 liitteessä I on luettelo osapuolista, joiden asetuksella (EY) N:o 71/97⁽²⁾ käyttöön otetusta laajennetusta polkumyynnittullista vapauttamista koskevaa lupaa koskevat pyynnöt ovat tutkimuksen kohteena.

Asianomaisille osapuolille ilmoitetaan, että komissio on saanut lisää vapauttamista koskevia pyyntöjä asetuksen (EY) N:o 88/97 3 artiklan mukaisesti. Edellyttäen, että pyynnöt saapuivat komissioon ennen kyseisen komission asetuksen voimaantulopäivää, ne katsotaan tehdyiksi kyseisenä päivänä. Pyyntöjen voimaantulopäivä esitetään jäljempänä olevassa ajan tasalle saatetussa luettelossa tutkimuksen kohteena olevista osapuolista.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 17, 21.1.1997, s. 17.

⁽²⁾ EYVL N:o L 16, 18.1.1997, s. 55.

Tutkimuksen kohteena olevat osapuolet

(Taric-lisäkoodi: 8962)

Nimi	Kaupunki	Maa	Asetuksen (EY) N:o artikla, jonka nojalla suspendoidaan	Voimaantulo
Dangre Cycles	F-59583 Marly	Ranska	11 artikla	19.1.1997
Derby Cyclewerke GmbH	D-49661 Cloppenburg	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Engelbert Meyer GmbH	D-49692 Sevelten	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Fa. Alfred Fischer	D-76229 Karlsruhe	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Falter Fahrzeug-Werke GmbH & Co. KG	D-33609 Bielefeld	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Kynast AG	D-49692 Quakenbrück	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Monark Crescent	S-432 82 Varberg	Ruotsi	11 artikla	19.1.1997
Muddy Fox	Middlesex UB6 7RH	Yhdistynyt kuningaskunta	11 artikla	19.1.1997
Quantum Cycles	F-59770 Marly	Ranska	11 artikla	19.1.1997
Pantherwerke	D-34537 Bad Wildungen	Saksa	11 artikla	19.1.1997
PRO-FIT Sportartikel	D-74076 Heilbronn	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Prophete GmbH	D-33378 Rheda-Wiedenbrück	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Tekno Cycles	F-93102 Montreuil Cedex	Ranska	11 artikla	19.1.1997
TNT Cycles	E-17180 Vilablareix (Girona)	Espanja	11 artikla	19.1.1997

Nimi	Kaupunki	Maa	Asetuksen (EY) N:o artikla, jonka nojalla suspendoidaan	Voimaantulo
Winora — TME Bike Company	D-97526 Sennfeld	Saksa	11 artikla	19.1.1997
Biria	D-68535 Edingen	Saksa	5 artikla	22.1.1997
Brennabor	D-32105 Bad Salzuflen	Saksa	5 artikla	22.1.1997
Cinzia srl	I-40060 Osteria Grande Bologna	Italia	5 artikla	28.1.1997
Enik GmbH	D-57473 Wenden	Saksa	5 artikla	28.1.1997
Esmaltina	P-3782 Sangalhos Codex	Portugali	5 artikla	27.1.1997
Esperia SpA	I-35028 Piove di Sacco	Italia	5 artikla	30.1.1997
Eurocycles	F-46460 Montreuil-Juigné	Ranska	5 artikla	22.1.1997
Intercycles	F-85000 La-Rochesur-Yon	Ranska	5 artikla	27.1.1997
Kastle Bikes	I-31040 Trevignano	Italia	5 artikla	22.1.1997
Lapierre SA	F-21005 Dijon Cedex	Ranska	5 artikla	28.1.1997
Flli Masciaghi	I-20060 Basiano	Italia	5 artikla	29.1.1997
MBM	I-47023 Cesena	Italia	5 artikla	29.1.1997
Montana srl	I-12060 Magliano Alpi	Italia	5 artikla	30.1.1997
Nikos Maniatopoulos	GR-Patras	Kreikka	5 artikla	22.1.1997
Peripoli	I-36075 Montecchio Maggiore (VI)	Italia	5 artikla	30.1.1997
Professional Cycle Manufacturing	B64 5AL Cradley Heath	Yhdistynyt kuningaskunta	5 artikla	24.1.1997
Rizzato & C. (Cesare Rizzato)	I-35131 Padova	Italia	5 artikla	29.1.1997
Schauff	D-53424 Remagen	Saksa	5 artikla	24.1.1997
Sprick Fahrräder GmbH	D-59302 Oelde Stromberg	Saksa	5 artikla	22.1.1997
Waterland Werk	D-58805 Neuenrade	Saksa	5 artikla	23.1.1997

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

VALTION TUET

(95-021 Norja)

(97/C 45/04)

Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdan mukainen EFTAn valvontaviranomaisen tiedonanto muille EFTA-valtioille, EY:n jäsenvaltioille ja niille, joita asia koskee, Arcus-yhtymän Norjan hallitukselta saamaan rahoitukseen sisältyvästä tuesta

EFTAn valvontaviranomainen aloitti 30 päivänä loka-kuuta 1996 tehdyllä päätöksellä 194/96/COL, jonka keskeisin sisältö toistetaan jäljempänä, valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn. Norjan hallitus on saanut tiedoksi jäljennöksen tästä päätöksestä.

”I. TOSIASIAT

Valitus

EFTAn valvontaviranomainen vastaanotti 22 päivänä joulukuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (viite 95-7344 A) valituksen A/S Vinmonopoletin Arcus-yhtymälle siirtämien varojen arvostuksesta (¹).

Valituksen tekijän mielestä varat on todennäköisesti ali-arvostettu 1,5 miljardilla Norjan kruunulla Arcus-yhtymän tilinavauksessa. Tämä summa vastaa 150 miljoonan Norjan kruunun taloudellista etua vuodessa. Valituksen tekijä pelkää, että tätä todennäköistä etua voidaan käyttää ulkomaisten tuottajien hintojen alittamiseksi Norjan markkinoilla, vientimarkkinoilla ja samoin kilpailussa tukkukauppiaiden kanssa Norjan markkinoilla. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa Arcus-yhtymän kilpailijoilta poistetaan mahdollisuus reiluun kilpailuun ja siten estetään niiltä pääsy alkoholijuomien jakelumarkkinoille Norjassa.

(¹) Arcus-yhtymä muodostuu Arcus AS -hallintayhtiöstä ja sen kahdesta kokonaan omistamasta tytäryhtiöstä, jotka ovat Arcus Produkter AS ja Arcus Distribusjon AS.

Arcus-yhtymä harjoittaa muita taloudellisia toimintoja, muun muassa lääkaineiden jakelua. Sen vuoksi taloudelliset vaikutukset eivät valituksen tekijän mielestä rajoitu alkoholijuomien tuotantoon ja jakeluun.

Valituksen tekijä esittää, että Arcus-yhtymän kilpailijoiden (Norjaan sijoittautuneet ulkomaiset tuottajat ja tukkukauppiat) on pakko maksaa markkina-arvoa vastaava hinta kaikesta rahoituksestaan, mukaan lukien kiinteistöistä ja tuotantolaitteista, kun taas Arcus-yhtymän ei tarvitse, koska siltä ei vaadita tavanomaista tuottoa käytettyjen varojen reaaliarvolle. Valituksen tekijä katsoo sen vuoksi, että Norjan hallituksen Arcus-yhtymälle antamaan rahoitukseen sisältyy ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea.

Tausta

Norjan parlamentti päätti 13 päivänä kesäkuuta 1995 vastauksena 30 päivänä joulukuuta 1994 annettuun valvontaviranomaisen perusteltuun lausuntoon muun muassa erottaa A/S Vinmonopoletin tuotanto- ja jakelutoiminnot vähittäismyyntimonopolista ja poistaa alkoholijuomien tuontiin, vientiin ja tukkukauppaan liittyvät yksinoikeudet. Perustellussa lausunnossa esitetyt rikkomukset korjaavat toimenpiteet oli tarkoitus toteuttaa ennen vuoden 1995 loppua.

Vuoden 1995 aikana eräät taloudelliset toimijat ottivat kuitenkin yhteyttä valvontaviranomaiseen ja ilmaisivat olevansa huolestuneita uudesta lainsäädännöstä ja markkinointiorganisaatiosta. Valvontaviranomainen vaati 23 päivänä marraskuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (viite 95-6773 D) Norjan hallitusta lähettämään täydelliset tiedot lainsäädännöllisistä toimenpiteistä ja hallinnollisista muutoksista. Kirjeessä ilmaistiin myös huolestuminen valmisteltavista korjaustoimenpiteistä ja kiinnitettiin erityisesti Norjan viranomaisten huomio ETA-sopimuksen 53–64 artiklassa määrättyihin kilpailusääntöihin.

Valvontaviranomainen ilmoitti Norjan hallitukselle 6 päivänä joulukuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (viite 95-6989 D) saaneena tietoja, joiden mukaan Arcus-yhtymä mahdollisesti saa julkaista tukea. Kirjeessä Norjan hallitukselle muistutettiin, että EFTA-valtioiden velvollisuutena on ilmoittaa valvontaviranomaiselle tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Muutoin tukea pidetään luvattomana ja valvontaviranomainen voi vaatia sen takaisinperintää. Kirjeessä ilmoitettiin myös, millaisia tietoja valvontaviranomainen pitäisi merkityksellisinä arvioidessaan, onko kyseessä valtion tuki vai ei.

Norjan viranomaiset vastasivat 4 päivänä tammikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä (viite 96-11 A), että niiden mielestä Arcus-yhtymälle siirrettyjä varoja ei ollut aliarvostettu eikä virnaomaisilla sen vuoksi ollut mitään velvollisuutta tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Norjan viranomaiset lupasivat kuitenkin toimittaa valvontaviranomaiselle yksityiskohtaisempia tietoja.

Tämä lupaus täytettiin 11 päivänä maaliskuuta 1996 päivätyllä kirjeellä (viite 96-1362 A), jossa valvontaviranomaiselle toimitettiin muun muassa jäljennös Deloitte & Touchen laatimasta luottamuksellisesta raportista (jäljempänä D&T-raportti), jossa käsitellään arvostusta ja tilinavausta A/S Vinmonopoletin yhtiöittämisen yhteydessä⁽²⁾.

Valvontaviranomainen ilmoitti Norjan viranomaisille 1 päivänä huhtikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä

(²) Verdssettelse og fastsettelse av åpningsbalanser for A/S Vinmonopolet (Sosiaaliministeriö), laatija; Deloitte & Touche, Oslo, 25.9.1995.

(viite 96-1374 D) tässä päätöksessä mainitusta valituksesta lähettämällä jäljennöksen valituksesta ja kehotti viranomaisia esittämään huomautuksensa valituksen tekijän väitteistä. Samalla kirjeellä valvontaviranomainen pyysi Norjan viranomaisilta joitakin lisätietoja. Norjan viranomaisten vastauskirje vastaanotettiin 22 päivänä toukokuuta 1995 (viite 96-2662 A).

Arcus-yhtymä

A/S Vinmonopolet perusti Arcus-yhtymän syyskuussa 1995.

Koska suunnitteilla oli yhtiöittäminen ja suurin osa A/S Vinmonopoletin liiketoimintayksiköstä aiottiin siirtää Arcus-yhtymälle, selvitettiin A/S Vinmonopoletin arvo. A/S Vinmonopoletin osakepääoma ja muu oma pääoma jaettiin suhteessa vähittäismyyntimonopolissa säilyviin varoihin ja siitä erotettaviin varoihin. Niiden varojen arvostus, jotka oli tarkoitus siirtää Arcus-yhtymälle, johti päätökseen vähentää A/S Vinmonopoletin osakepääomaa 700 miljoonalla Norjan kruunulla. Kyseiset varat siirrettiin Arcus-yhtymään osakkeita vastaan. Arcus-yhtymän kirjanpitoarvoksi määrättiin 357 miljoonaa Norjan kruunua. Muodollinen erottaminen A/S Vinmonopoletista tapahtui 2 päivänä tammikuuta 1996, kun Arcus AS:n osakepääoma siirrettiin A/S Vinmonopoletilta teollisuus- ja energiainisteriölle. Arcus-yhtymän tilinavaukset (miljoonissa Norjan kruunuissa) esitetään seuraavassa taulukossa⁽³⁾.

(³) St. prp. N:o 11, 1995–96, sivu 7.

	Arcus Produkter AS	Arcus Distribusjon AS	Arcus AS	Osakkeiden poisto	Arcus AS konserni- tasa
— Vastaavaa:					
Vaihto-omaisuus	318	168	154	0	640
Käyttöomaisuus	65	101	212	(203)	175
Vastaavaa yhteensä	383	269	366	(203)	815
— Vastattavaa:					
Lyhytaikaiset velat	78	93	4	0	175
Pitkäaikaiset velat	34	23	0	0	57
Rakennemuutuskustannukset	104	117	5	0	226
— Oma pääoma:					
Osakepääoma	67	14	203	(81)	203
Muu oma pääoma	100	22	154	(122)	154
Vastattavaa ja omaa pääomaa yhteensä	383	269	366	(203)	815

Norjan hallitus myönsi (*), että uusissa yrityksissä olisi toteutettava rakenneuudistus 70 vuotta kestäneen monopolin päättyessä. Niiden liiketoimintasuunnitelmiin sisältyy sen vuoksi työvoiman vähentäminen 250 henkilötyövuodella. Joitakin rakenneuudistuskustannuksia merkittiin A/S Vinmonopoletin vuoden 1995 taseeseen, ja Arcus-yhtiöt saivat A/S Vinmonopoletilta rahoitusta 226 miljoonaa Norjan kruunua rakenneuudistuskustannusten kattamiseen.

Arcus-yhtymään kuuluvat yritykset ovat itsenäisiä osakeyhtiöitä, joista kullakin on erillinen hallitus. Norjan viranomaisten mukaan yhtymän sisäinen kulujen jakaminen ulottuu toimisto- ja tuotantotilojen vuokraan ja kaikkiin muihin kuluihin.

Alkoholijuomien jakelu-, vienti- ja tuontilisenssejä ei ollut vielä myönnetty 1 päivään tammikuuta 1996 mennessä. Sen vuoksi Arcus Distribusjon AS aloitti toimintansa vuonna 1996 todellisuudessa väliaikaisesti monopolitilanteessa (*). Muut toimijat ovat vuoden 1996 kuluessa saaneet oikeudet harjoittaa alkoholijuomien maahan tuontia, maastavientiä ja jakelua. Arcus Distribusjon AS on kuitenkin edelleen Norjan markkinoiden suurin toimija viinien ja väkevien alkoholijuomien jakelussa. Arcus Produkter AS:llä on yksinoikeus väkevien alkoholijuomien valmistukseen Norjassa.

Norjasta saadut huomautukset ja muut tiedot

Norjalaiset viranomaiset ovat esittäneet valvontaviranomaisen kanssa käymässään kirjeenvaihdossa lisäselvityksiä ja -tietoja edellä mainituista arvostuksista ja toimenpiteistä.

Arcus-yhtymän yhtiöittämisen A/S Vinmonopoletista hoiti terveys- ja sosiaaliministeriö, jota avusti kolmen muun ministeriön edustajista muodostettu valmisteluryhmä.

Terveys- ja sosiaaliministeriö, joka oli tuolloin vastuussa oleva viranomainen, teki A/S Vinmonopoletin arvon määrittämistä koskevan sopimuksen Deloitte & Touchen kanssa. Norjan viranomaisten mukaan yritys voitti sopimuksen tarjouskilpailussa, johon osallistui useita muita riippumattomia kirjanpito- ja konsulttiyrityksiä.

(*) St. prp. N:o. 11, 1995—96, sivu 6, 3.1.2 kohta Omstillingsbehov.

(*) Ot. prp. N:o 51, 1994-95, Forslag til lov om endringer i alkoholloven (ny bevillingsordning for engrossalg av alkoholholdig drikk mv) osa II.

A/S Vinmonopoletin arvon määrittämiseen valittiin nykyarvomenetelmä. Norjan viranomaiset sanovat kaikkien tarjouksen tekijöiden aikoneen käyttää tätä menetelmää, ja lisäävät, että terveys- ja sosiaaliministeriö ei pystynyt arvioimaan tämän laskentamenetelmän tuloksia ennakolta, minkä vuoksi menetelmää ei valittu tiettyjen arvojen määrittelemiseen tilinavauksessa.

Nykyarvomenetelmän edellytyksistä keskusteltiin myös valmisteluryhmässä.

Norjan viranomaisten mukaan arvostusmenetelmän valinnassa harkittiin realisointiarvojen käyttämistä. Norjan viranomaiset korostavat, että realisointiarvojen käyttäminen ei ole sama kuin arvostus jälleenhankintahintaan. Jälkimmäistä ei pidetä sopivana perustana yrityksen tilinavauksen laatimiselle (ks. osakeyhtiölain 2—4 pykälä, jossa vaaditaan arvostamaan osakkeiden jakaminen muuten kuin käteistä vastaan 'reaaliarvolla').

Vaikka yhtiöittämisen ehtona oli alusta alkaen liiketoiminnan jatkaminen, Norjan viranomaiset harkitsivat sellaisen yhtiön arvostusta, jonka toiminnoista osa oli lopetettu. Esimerkiksi tarpeettomat kiinteät laitteet ja lisälaitteet voitaisiin arvostaa realisointiarvolla. Päätöksiä yrityksen osien sulkemisesta ei kuitenkaan tehty, eikä viranomaisten mielestä sen vuoksi ollut mahdollista sisällyttää mahdollista rakenneuudistusta tilinavaukseen.

Lisäksi viranomaiset katsovat, että pelkästään realisointiarvoon perustuva yrityksen arvon määrittäminen tulkitseisi väärin taloudelliset tosiasiat. A/S Vinmonopoletin osien myyntiin olisi liittynyt huomattavia kustannuksia ja taloudellisia velvollisuuksia. Viranomaiset viittaavat esimerkiksi irtisanomisista ja sopimusten peruuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin, jotka on otettava mukaan toimivan yrityksen realisointiarvoa määritettäessä.

Norjan viranomaisten mielestä Arcus AS:n oikean arvon määrittämiseen liittyy suuria epävarmuustekijöitä riippumatta siitä, perustuuko se realisointiarvoon vai nykyarvoon.

Nykyarvomenetelmä valittiin, koska tilinavaus hyväksyttiin liiketoiminnan jatkumisen ja siten tulevien tulojen perusteella. Norjan viranomaisten mielestä tilinpäätöstu-

loksiin perustuvia menetelmiä voidaan käyttää ainoastaan, jos kyseiset yritykset on myyty, ja niitä voidaan pitää vertailukelpoisena sekä riskin että odotetun kasvun osalta. Ilmeisistä syistä voidaan pitää vertailukelpoisena sekä riskin että odotetun kasvun osalta. Ilmeisistä syistä vertailutietoja ei ollut käytettävissä, ja sen vuoksi nykyarvomenetelmä oli luonnollinen valinta.

Norjan viranomaisten mukaan laskelmat, joihin arvostus perustuu, osoittavat markkina-arvon (357 miljoonaa Norjan kruunua) olevan huomattavasti alhaisempi kuin A/S Vinmonopoletin tilinpäätöksen mukainen kirjanpitoarvo. Toisin sanoen tulevasta kassavirrasta ei voida odottaa saatavan riittävästi tuottoa koko kirjanpitoarvolle Arcus-yhtymän edessä olevassa uudessa markkinatilanteessa. Sen vuoksi Arcus-yritysten tilinavauksissa tulee esille arvonlasku (700 miljoonaa Norjan kruunua), joka johtuu markkinaosuuden menetyksestä monopolin päättyessä ja sopeutumisesta uusiin toimintaedellytyksiin.

Lisäksi viitataan Norjan hallituksen esittämään aikomukseen pitää alkoholin kulutus Norjassa alhaisena korkean alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen pitämiseksi mahdollisimman pieninä. Näiden epävarmuustekijöiden vuoksi Norjan viranomaiset katsovat, että yrityksen arvo on määritettävä konservatiivisesti.

Yleensä Norjan viranomaiset ovat sitä mieltä, että arvon laskeminen vaatii objektiivista arvostusta; toisin sanoen on arvioitava, mitä kolmas osapuoli olisi valmis maksamaan yrityksestä. Tässä tapauksessa tätä vaihtoehtoa ei viranomaisten mielestä kuitenkaan voida soveltaa. Tästä syystä reaaliarvon laskennassa olisi oltava varovainen laskettaessa ja käytettäessä varoja tilinavauksessa. Liiketoimet, tässä tapauksessa osakkeiden jakaminen muutoin kuin käteistä vastaan, tapahtuivat toisiinsa läheisessä suhteessa olevien osapuolten välillä. Sen vuoksi viranomaiset katsovat, että ei ole luotettavaa arviota siitä, mitä kolmas osapuoli voisi olla halukas maksamaan yrityksistä. Tässä yhteydessä viitataan osakeyhtiölain 2–4 pykälään, kirjanpidon varovaisuuden periaatteeseen, johon viitataan EU:n neljännessä neuvoston direktiivissä, sekä osakeyhtiölain 2–9 pykälän toisen alakohdan mukaiseen riippumattomaan tilintarkastuskertomukseen.

Norjan viranomaiset päättävät, että riippumattomien neuvonantajien arvioiden perusteella Arcus-yhtymän arvostus suoritettiin vilpittömässä mielessä ja tavalla, jolla markkinataloussijoittaja olisi toteuttanut vastaavanlaisen investoinnin.

Norjan viranomaiset toimittivat kuitenkin valvontaviranomaisen pyynnöstä arvion yhteensä 387 miljoonan Norjan kruunun arvoisten yritysten ja varojen likvidaatioarvosta. Likvidaatioarvo perustuu seuraaviin viitelukuihin:

Vaihto-omaisuus:	640 miljoonaa NOK
Kiinteistöt	355 miljoonaa NOK
Tuotantolaitteiden nettomyyntiarvo	70 miljoonaa NOK
Kokonaisvarallisuus	1 065 miljoonaa NOK
Lyhytaikaiset velat	(175) miljoonaa NOK
Ympäristöveloitteet	(30) miljoonaa NOK
Kiinnelainat	(27) miljoonaa NOK
Kokonaisvarallisuus ilman velkoja	833 miljoonaa NOK
Irtisanomiset jne.	(406) miljoonaa NOK
Muut likvidaatiokulut	(40) miljoonaa NOK
Likvidaatioarvo	387 miljoonaa NOK

Norjan viranomaisten mielestä 387 miljoonan Norjan kruunun likvidaatioarvo ei eroa merkittävästi Arcusin tilinavauksesta, joka oli 357 miljoonaa Norjan kruunua. Ottaen huomioon tämän luonteisiin laskelmiin liittyvän epävarmuuden ja Norjan viranomaisten mielestä pienen eron näiden kahden arvion välillä Norjan viranomaiset ovat sitä mieltä, että niiden suorittama varojen siirto Ar-

cus-yhtymään vastaa markkinataloudellisesti toimivan myyjän käyttäytymistä samanlaisessa tilanteessa.

Kiinteistöjen arvostus 355 miljoonan Norjan kruunun arvoiseksi vastaa riippumattoman arvioijan tekemää arviota niiden nettomyyntiarvosta. Arvioija arvioi myös kiinteistöjen mahdollisten vuotuisten vuokratulojen olevan 75

miljoonaa Norjan kruunua. D&T -raportissa mainitaan yhtiöiden arvioitujen tulojen osoittavan, että ne eivät pystyisi maksamaan tällaista vuokraa.

Oslossa sijaitsevat kaikkein uudenaikaisimmat tuotantolaitokset voivat korvata tuotannon Bergenissä ja Trondheimissa (⁶). Tuotannon keskittämisellä Osloon voitaisiin siten saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Tässä tapauksessa Arcus voisi hyötyä myös Bergenin ja Trondheimin kiinteistöjen myynnistä tai vaihtoehtoisesti niiden vuokrauksesta saatavista tuloista. Myyntiarvon on arvioitu olevan yhteensä 155 miljoonaa Norjan kruunua.

Norjan viranomaiset ilmoittavat, että Arcus-yhtiöiden käyttöomaisuus tarvitaan tuotanto- ja jakeluotoimintojen jatkamiseen ja ettei tällä hetkellä ole suunnitelmia myydä merkittävää käyttöomaisuutta. Toisaalta viranomaiset ovat ilmoittaneet valvontaviranomaiselle, että Arcus-yhtymän käyttöomaisuuden, kuten maan ja rakennusten, myyntiä varten tarvittaisiin osakeyhtiölain 8—7 ja 8—20 pykälän mukaan yhtiön hallituksen ja yhtiökokouksen päätös siitä, että Arcus AS ei tarvitse hallituksen lupaa tässä asiassa ja että myynnistä saatavat tulot ovat Arcus AS:n käytettävissä.

II. ARVIOINTI

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltaminen

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa määrätään, että EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Arcus Produkter AS:n kilpailijoita ovat muut Euroopan talousalueen yritykset, jotka tuottavat ja pullottavat alkoholijuomia kuten viinejä ja väkeviä alkoholijuomia, toisin sanoen tuotteita, joilla käydään paljon kauppaa Euroopan talousalueella.

Arcus Distribusjon AS jakelee alkoholijuomia ja jossain määrin lääkeaineita. Kyseisillä tuotteilla käydään paljon kauppaa, ja samanlaisia palveluja tarjoavia kilpailijoita on sekä kotimaassa että muualla Euroopan talousalueella.

Kaikki Arcus-yhtymän rahoitukseen sisältyvä tuki uhkaa sen vuoksi vääristää kilpailua ja vaikuttaa kauppaan Euroopan

talousalueella ja on siten ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea.

Samankaltaisilla aloilla ja vastaavissa talous- ja rahoitus-tilanteissa toimivia julkisia ja yksityisiä yrityksiä on valvontaviranomaisen 19 päivänä tammikuuta 1994 (⁷) antamien valtion tukea koskevien menettelysääntöjen ja ai-neellisten sääntöjen (valtion tukea koskevat suuntaviivat) 20.3. kohdan 1 alakohdan mukaan kohdeltava rahoituksen osalta samalla tavalla. Jos julkisia varoja kuitenkin myönnetään julkisen yrityksen käyttöön edullisemmilla ehdoilla (eli taloudellisesti halvemmalla) kuin yksityinen omistaja luovuttaisi varoja vastaavassa rahoitus- ja kilpailutilanteessa olevaan yritykseen, julkinen yritys saa etua, jota yksityiset yritykset eivät voi saada omistajiltaan. Jos julkisten varojen edullisempaa luovutusta ei käsitellä tukena ja arvioida jonkin ETA-sopimuksessa tarkoitettua poikkeuksen mukaisesti, loukataan julkisten ja yksityisten yritysten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

Valtion tukea koskevien suuntaviivojen 20.3. kohdan 3 alakohdan mukaan ei ole tärkeää, tuleeko julkisiin yrityksiin tehtävä pääomahuolto suoraan valtiolta vai välillisesti valtion hallintayhtiöiltä tai muilta julkisilta yrityksiltä vaan se kuuluu joka tapauksessa 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Sen vuoksi Arcus-yhtymän rahoitukseen liittyvät toimenpiteet voidaan käsittää kuuluviksi valtion varoihin.

Valtion tukea koskevien suuntaviivojen 20.3. kohdan 4 alakohdan mukaan valvontaviranomaisen käyttämä testi perustuu 'markkinataloussijoittajaperiaatteeseen'. Valvontaviranomaisen on arvioitava 'erityisesti, olisiko yksityinen osakas vastaavissa olosuhteissa ja ennakoitun kannattavuuden mukaisesti, ottamatta huomioon, sosiaalisia, aluepoliittisia tai alakohtaisia näkökohtia, ryhtynyt samaan pääomahuoltoon (⁸).'

Valvontaviranomaisen on valtion tukea koskevien suuntaviivojen 20.3. kohdan 2 alakohdan mukaan käytettävä 'markkinatalouden tavanomaisissa olosuhteissa toimivaa sijoittajaa vertailukohtana määriteltäessä, onko kyse tuesta sekä, jos näin on, laskettaessa tuen määrä'.

A/S Vinmonopoletista siirrettyjen varojen arvostus

A/S Vinmonopoletista siirrettyjen varojen aliarvostus on tukea Arcus-yhtymälle, jos todetaan, että nämä yritykset

(⁷) EYVL N:o L 240, 15.9.1994 ja Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-täydennysosa N:o 34, 15.9.1995.

(⁸) Tapaus 40/85, Belgia v. komissio, [1986] Oikeusk., s. 2321.

(⁶) D&T-raportti, sivu 59.

hyötyvät siitä, että niiden ei tarvitse kantaa kokonaiskustannuksia valtiolta saadusta omaisuudesta.

Valituksen tekijän arvio todennäköisestä 1,5 miljardin Norjan kruunun aliarvostuksesta perustuu muun muassa A/S Vinmonopoletin viime vuosina toteuttamiin investointeihin ja Arcus-yhtymän Oslossa, Bergenissä ja Trondheimissa sijaitsevien kiinteistöjen kokoon ja suotuisaan sijaintiin.

Valvontaviranomainen ei kiistä joidenkin valituksen tekijän huomautusten tärkeyttä. Kuitenkin valituksen tekijän arvio perustuu liian vähäisiin tietoihin, jotta sitä voitaisiin pitää Arcus-yhtymälle siirrettyjen varojen reaaliarvona.

Valvontaviranomainen on tutkinut Norjan viranomaisten esittämät selvitykset ja tiedot.

Valvontaviranomainen ei kiistä muun muassa nykyarvomenetelmän käyttämisen tärkeyttä arvioitaessa Arcus-yhtymän kassavirran arvoa yrityksen toiminnan jatkuvuuden periaatteen mukaan.

Valvontaviranomainen toteaa, että vaikka tunnustetut kirjanpito- ja konsulttiyritykset olivat mukana A/S Vinmonopoletin arvostuksessa, laskelmat tehtiin kuitenkin neljän ministeriön edustajista koostuvan valmisteluryhmän valvonnassa. Valmisteluryhmä oli viime kädessä vastuussa raportista. Sen vuoksi D&T-raportissa esitettyjä nykyarvomenetelmään perustuvia laskelmia ei voida pitää riippumattomina arvioina.

D&T-raportti osoittaa, että keskittämällä tuotannon Osloon Arcus-yhtymä voi mahdollisesti saada merkittäviä kustannussäästöjä ja lisäksi saada Bergenin ja Trondheimin kiinteistöistä myyntituloja tai vuokratuloja. Tämä osoittaa selvästi, että arvioitu 357 miljoonan Norjan kruunun arvo koskee laskelmaa, joka perustuu rakentamiseen, jota on pidettävä optimaalista rakennetta huonompana rakenteena Arcus-yhtymälle. Valvontaviranomainen ei voi tässä vaiheessa hyväksyä sitä, ettäärkevä markkinatalous-sijoittaja olisi hyväksynyt arvostuksen joka ei perustu taloudellisesti parhaaseen vaihtoehtoon.

Lisäksi valvontaviranomainen ei voi tässä vaiheessa hyväksyä sitä, että pelkästään nykyarvomenetelmään perustuva arvostus riittäisi määrittelemään Arcus-yhtymälle siirrettyjen varojen käyvän arvon. Vaikka menetelmällä voidaan tietyissä olosuhteissa päästä suhteellisen oike-

aan yrityksen arvoon, on huomattava, että sillä arvioidaan vain yrityksen nykyarvo ottamalla huomioon liike-toiminnan arvioitu kassavirta. Sen vuoksi menetelmällä saadaan nimellissumma, joka ei välttämättä vastaa tiettyjen erityisvarojen kuten Arcus-yhtymälle siirrettyjen kiinteistöjen, käypää arvoa.

Valvontaviranomainen on tehnyt joitakin havaintoja, jotka vahvistavat sen epäilyjä siitä, perustuiko Arcus-yhtymän tilinavaus oikeille luvuille:

— Riippumaton arvioija on arvioinut kiinteistöjen arvon olevan 355 miljoonaa Norjan kruunua. Lisäksi laitteiden arvoksi arvioidaan 70 miljoonaa Norjan kruunua. Toisaalta käyttöomaisuuden yhdistetyksi arvoksi on Arcus AS:n tilinavauksessa asetettu ainoastaan 175 miljoonaa Norjan kruunua.

— D&T-raportissa myönnetään, että Arcus-yritysten tulot eivät todennäköisesti riitä kattamaan Osloon, Bergenin ja Trondheimin kiinteistöjen markkinoiden mukaisia vuokria (?).

— Likvidaatioarvoa pidetään tavallisesti yrityksen pienimpänä arvona. Norjan esittämä likvidaatioarvo on kuitenkin 30 miljoonaa Norjan kruunua korkeampi kuin Arcus-yhtymän kirjanpitoarvo. Vaikka valvontaviranomainen onkin todennut, että Norjan viranomaisten mielestä ero on pieni, se on myös havainnut, että Norjan viranomaiset eivät ole muun muassa toimittaneet uskottavaa taustatietoa irtisanomisista aiheutuvista mahdollisista kuluista esittämästään arvosta (406 miljoonaa Norjan kruunua). Sen vuoksi ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että tarkemmin tarkasteltuna voisi tulla esiin suurempi kuin 30 miljoonan Norjan kruunun ero.

Yrityksen käyvän arvon määrittelyyn sisältyy aina subjektiivisia ja vaikeita tekijöitä. Sen vuoksi valvontaviranomaisen on hyväksyttävä, että jokaiseen toisiinsa läheisessä suhteessa olevien osapuolten välillä vaihdettujen varojen arvostukseen sisältyy epävarmuustekijä.

Valvontaviranomainen ei tällä hetkellä ole kuitenkaan varma, että Norjan hallituksen esittämät arviot vastaavat sitä, mitä asiantunteva halukas ostaja pitäisi Arcus-yhtymälle siirrettyjen varojen reaaliarvona ja olisi valmis maksamaan niistä. Sen vuoksi valvontaviranomainen on sitä mieltä, että sen on selvitettävä tarkemmin Arcus-yhtymän realisointiarvo ja yritysten arvo toimintaa jatkavina yrityksinä niiden oikean arvon määrittelemiseksi.

(*) D&T-raportti, 5 kohta (sivu 36).

Rakenneuudistuskustannusten kattamiseen annettu rahoitus

Valvontaviranomainen hyväksyy sen, että siirtyminen monopolitilanteesta markkinoille, joilla on kilpailua, on voinut alkoholijuomien jakelun tapauksessa oikeuttaa A/S Vinmonopoletin varojen arvonkorotuksen. Valvontaviranomainen hyväksyy myös sen, että A/S Vinmonopoletilta yhtiöittäminen on voinut aiheuttaa joitakin rakenneuudistuskustannuksia, jotka Arcus AS:n on mahdollisesti maksettava, nimittäin tiettyihin oikeudellisiin velvoitteisiin A/S Vinmonopoletin entisiä työntekijöitä kohtaan liittyviä kuluja.

Suoraan irtisanotuille työntekijöille maksettuja erorahoja ja varhaiseläkkeitä ei pidetä 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvana valtion tukena, jos yritys ei ole osallisena maksuihin. Jos valtion varoja kuitenkin käytetään tukemaan rakenneuudistusta tietyillä teollisuuden aloilla tai tietyissä yrityksissä, voi valikoivan käyttötavan vuoksi olla kyseessä valtion tuki.

Työlainsäädännön tai ammattiyhdistysten kanssa tehtyjen työehtosopimusten perusteella yrityksellä olevat velvoitteet maksaa erorahoja ja/tai varhaiseläkkeitä ovat osa tavanomaisia kuluja, jotka yrityksen on maksettava omilla varoillaan. Tämän vuoksi kaikkea valtion osallistumista näihin kuluihin on pidettävä tukena riippumatta siitä, kuinka maksut suoritetaan yritykselle. Siinä määrin kuin osaa A/S Vinmonopoletin Arcus AS:lle rakenneuudistuskustannuksiin antamasta rahoituksesta käytetään ainoastaan kattamaan kulut, jotka liittyvät A/S Vinmonopoletin sopimusvelvoitteisiin entisiä työntekijöitä kohtaan, ei tätä osaa tulisi pitää valtion tukena.

Jos kuitenkin on tutkittava, onko A/S Vinmonopoletin aikaisempien, yksittäisten työntekijöiden hyväksi myönnetty valtion tukea, valvontaviranomainen ottaa myönteisen kannan, jos voidaan osoittaa, että helpottamalla rakenteellista muutosta ja pienentämällä vaikeuksia tuki tuo kyseisen yrityksen edun ylittäviä taloudellisia etuja.

Samoin kuin erorahoista ja varhaiseläkkeistä aiheutuvien kulujen kattamiseen tukea myönnetään yleisesti erityisten rakenneuudistustapausten yhteydessä koulutukseen, neuvontaan ja käytännön apuun työpaikan etsinnässä, toiselle paikkakunnalle siirtymisen tukemiseen sekä ammattikoulutukseen ja uuden yrityksen perustavien työntekijöiden tukemiseen. Valvontaviranomainen suhtautuu johdonmukaisesti myönteisesti tällaiseen tukeen.

Toisaalta valvontaviranomainen suhtautuu periaatteessa varauksellisesti toimintatuen luonteiseen tukeen. Tällaisesta tuesta olisi kyse, jos osa rahoituksesta voidaan käyttää Arcus-yhtymän taloudellisen tilanteen vahvistamiseen tai muutoin sen kilpailijoiden vahingoksi. Samaa näkökantaa sovellettaisiin, jos rakenneuudistukseen myönnettyä rahoitusta voidaan käyttää kattamaan Arcus-yhtymän uudet velvoitteet työntekijöitä kohtaan, koska kyseiset kulut olisivat tavanomaisia kuluja, jotka yrityksen olisi maksettava omilla varoillaan.

Valvontaviranomainen ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa saanut sellaisia tietoja, jotka osoittaisivat Norjan viranomaisten asettaneen rajoituksia sille, kuinka Arcus-yhtymä voi käyttää A/S Vinmonopoletilta saadut 226 miljoonaa Norjan kruunua. Koska tietojen mukaan ei ole sitovia rajoituksia sille, kuinka Arcus-yhtymä voi käyttää nämä rahat, vaikuttaa siltä, että raha voidaan käyttää toimintakustannusten kattamiseen.

Sen vuoksi valvontaviranomaisen on pääteltävä, että käytettävissä olevien tietojen perusteella A/S Vinmonopoletin rakenneuudistuskustannusten kattamiseen myöntämää 226 miljoonaa Norjan kruunua on pidettävä ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtion tukena.

Poikkeukset

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan yleisestä valtion tuen kiellosta myönnettyjen yksittäisten poikkeusten soveltamisen suhteen valvontaviranomainen ei ole saanut Norjan viranomaisilta tietoja, joiden mukaan niiden mielestä olisi sovellettava jotain 61 artiklan 2 kohdan tai 61 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta.

ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden tai palveluiden alkuperän perusteella, soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan. Koska Arcus-yhtymällä ei ole sosiaalista tavoitetta eikä mahdollinen tuki hyödyttäisi yksittäisiä kuluttajia, vaan ennemminkin tiettyä yritystä, tätä määräystä ei voida soveltaa. Sopimuksen 61 artiklan 2 kohdan b alakohta, joka koskee luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamista, on selvästi merkityksetön tämän asian kannalta, samoin kuin 61 artiklan 2 kohdan c alakohta, joka koskee tukea Saksan liittotasavallan eräille alueille.

Sopimuksen 61 artiklan 3 kohta sisältää neljä erillistä poikkeusta (a—d), joiden perusteella tukea voidaan pitää

sopimuksen toimintaan soveltuvana. Näistä 61 artiklan 3 kohdan b alakohta koskee 'tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseksi taikka EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseksi' ja 61 artiklan 3 kohdan d alakohta 'muuta tukea, josta ETA:n sekakomitea määrää VII osan mukaisesti'. Kummallakaan näistä määräyksistä ei ole merkitystä tässä asiassa. Näin ollen 61 artiklan 3 kohdan a ja c alakohta ovat ainoat mahdolliset poikkeukset.

Valvontaviranomaisen 16 päivänä marraskuuta 1994⁽¹⁰⁾ Norjan tukialueiden kartasta tekemänsä päätöksen yhteydessä suorittama tutkimus osoittaa, että Arcus-yhtymään kuuluvien yritysten sijaintipaikkakunnat Oslo, Bergen ja Trondheim eivät ole oikeutettuja aluetukeen 61 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla alueina, 'joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma', eivätkä ne myöskään sisälly aluetukeen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla oikeutettujen tukialueiden karttaan. Siten ei voida soveltaa 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusta tuelle 'tietyn . . . talousalueen kehityksen edistämiseksi, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla'.

Arcus-yhtymällä ei ole omiin varoihinsa tai varojen hankintaan liittyviä taloudellisia vaikeuksia. Sen vuoksi valvontaviranomaisen mielestä 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista poikkeusta tuelle 'tietyn taloudellisen toiminnan . . . edistämiseksi, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla', ei voida soveltaa Arcus-yhtymän yrityksiin viitaten valtion tukea koskevien suuntaviivojen 16 luvussa määrättyihin vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistuksiin myönnettävää tukea koskeviin sääntöihin. Lisätietojen perusteella ei kuitenkaan voida sulkea pois mahdollisuutta, että tiettyä osaa rakenneuudistuskustannusten kattamiseen myönnetystä rahoituksesta voidaan pitää tukena rakenneuudistuksesta aiheutuvien sosiaalikulujen kattamiseen valtion tukea koskevien suuntaviivojen 16.3.2.5. kohdan mukaan.

Valtion tukea koskevien suuntaviivojen 18 luvussa määrättyjä työllistämistukea koskevia sääntöjä ei voida soveltaa, koska valvontaviranomaisella ei ole tietoja muun muassa suunnitelmista luoda työpaikkoja tietyille erityisvaikeuksia työmarkkinoilla kohtaaville ryhmille tai vastaavanlaisista tavoitteista.

Arcus-yhtymän työntekijämäärä ja sen taloudelliset tunnusluvut osoittavat, että sitä ei voida pitää valtion tukea koskevien suuntaviivojen 10.2. jaksossa olevan pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) määritelmän mukaisena pienenä tai keskisuurena yrityksenä. Tämän vuoksi valtion tukea koskevien suuntaviivojen 10 luvun pk-yrityksiä koskevia sääntöjä ei voida soveltaa.

Vaikuttaa siltä, että siinä määrin kuin tukea sisältyy tarkasteltavina oleviin toimenpiteisiin, se parantaisi pääasiassa Arcus-yhtymän taloudellista tilannetta ja/tai mahdollistaisi sen, että yritys saa korkeamman markkinaosuuden kuin muutoin olisi mahdollista. Mahdollinen tuki ei liittyisi alkuinvestointiin, työpaikkojen luomiseen tai muuhun ajallisesti rajattuun hankkeeseen ja olisi sen vuoksi toimintatukea.

Ilmoitus

Norjan viranomaiset kieltävät sen, että varojen siirtoon Arcus-yhtymälle liittyi tukea, ja ovat sen perusteella ilmoittaneet, ettei niillä ollut velvoitetta ilmoittaa valvontaviranomaiselle kyseisistä rahoitustoimenpiteistä. Toimenpiteet on toteutettu ilman valvontaviranomaisen ennakko hyväksyntää.

Sen vuoksi kaikkea tämän päätöksen kohteena oleviin toimenpiteisiin sisältyvää tukea on lopulta pidettävä ilmoittamatta jätettynä tukena, toisin sanoen prosessuaalisin perustein luvattomana tukena. Luvattonta tukea koskevissa asioissa tehtävissä kielteisissä päätöksissä valvontaviranomainen määrää säännönmukaisesti EFTA-valtion perimään tuen takaisin sen saajalta.

Päätelmät

Käytettävissä olevien tietojen mukaan valvontaviranomaisen on pääteltävä, että se ei tällä hetkellä ole vakuuttunut siitä, että Norjan hallituksen esittämät arviot vastaavat Arcus-yhtymälle siirrettyjen varojen reaaliarvoa. Sen vuoksi tarkempi tutkimus on välttämätön. Lisäksi A/S Vinmonopoletin takenneuudistuskustannusten kattamiseen myöntämää 226 miljoonaa Norjan kruunua on tässä vaiheessa pidettävä ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtion tukena.

Sen vuoksi valvontaviranomaisen on pääteltävä, että valvontaja- ja tuomioistuinten sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdan mukainen menettely olisi aloitettava.

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o C 14, 19.1.1995, s. 4 ja Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-täydennysosa N:o 1, 19.1.1995.

Päätöksellä aloittaa menettely ei ole vaikutusta lopulliseen päätökseen, jossa voidaan silti todeta, että kyseessä ei ole tuki tai että mahdolliset tukiosat soveltuvat ETA-sopimuksen toimintaan. Valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn tarkoitus on taata asian kattava tutkiminen antamalla kaikille niille, joita asia koskee, oikeus tulla kuulluksi.”

Täten EFTAn valvontaviranomainen kehottaa EFTA-valtioita, EU:n jäsenvaltioita ja niitä, joita asia koskee, lä-

hettämään kyseisiä toimenpiteitä koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa tämän tiedonannon julkaisemisesta osoitteeseen:

EFTAn valvontaviranomainen
Rue de Trèves 74
B-1040 Bruxelles/Brussel

Huomautukset toimitetaan Norjan hallitukselle.

EFTAN TUOMIOISTUIN

Paul Inge Hansenin 5 päivänä joulukuuta 1996 EFTAn valvontaviranomaista vastaan nostama kante

(Asia E-7/96)

(97/C 45/05)

Paul Inge Hansen, edustajanaan asianajaja Jan E. Strand, Olav Trygvasonsgt 40, N-7011 Trondheim, Norja, nosti kanteen EFTAn valvontaviranomaista vastaan EFTAn tuomioistuimessa 5 päivänä joulukuuta 1996.

Kantaja vaatii, että:

”1) EFTAn valvontaviranomainen veloitetaan tekemään seuraava päätös:

I

- a) Norjan nykyinen työnvälitys on ristiriidassa ETA-sopimuksen kanssa.
- b) Norjan hallitus veloitetaan antamaan vammaisille ja työrajoitteisille heidän niin halutessaan mahdollisuus päästä työmarkkinoille oikeina työnhakijoina työkykyisten työttömien tapaan.
- c) Norjan hallitus määrätään höllentämään työnvälitysmonopolia.
- d) Norjan hallitus määrätään antamaan Rebecca Foundationille mahdollisuus osallistua EU:n vammaisille ja työrajoitteisille tarkoitettuihin ohjelmiin.
- e) Norjan hallitus veloitetaan antamaan Rebecca Foundationille tarvittava hyväksyntä
 - x) liiketoiminnan harjoittamiseen
 - y) yksityiseen henkilöstön rekrytointiin

Norjassa asuvien henkilöiden osalta, jotka kuuluvat tai voivat kuulua seuraavien kansallisen vakuutuslain säännösten piiriin:

- i) 3 — sairaus
- ii) 5 — kuntoutus
- iii) 8 — työkyvyttömyys
- iv) 11 — työtapaturma

tai jotka ovat vammaisia tai työrajoitteisia.

- f) Norjan hallitus veloitetaan takaamaan, että Rebecca Foundation voidaan perustaa ja että se voi harjoittaa toimintaansa samoin yleisin edellytyksin ja samoin keinoin kuin Norjan hallitus.

- g) Norjan hallitus velvoitetaan takaamaan, että tarpeelliset lainmuutokset tehdään Norjan lain mukauttamiseksi ETA-sopimuksen määräysten mukaiseksi.

II

I kohdan täytäntöönpanemiseksi Norjan hallitus määrätään sallimaan seuraavaa:

- a) Norjan työnvälitys avataan Rebecca Foundationin jäsenille, joita on
- x) vähintään 13 % Norjan arviolta 100 000 vammaisesta eli 13 000 henkeä.
 - y) vähintään 12 % Norjan arviolta 100 000 työrajoitteisesta eli 12 000 henkeä.
- b) Norjan hallitus velvoitetaan antamaan Rebecca Foundationille tarvittavat varat, enintään 25 miljoonaa Norjan kruunua, toiminnan perustamiseen ja ylläpitämiseen.
- c) Norjan hallitus määrätään maksamaan korvausta Rebecca Foundationille ja/tai Paul Inge Hansenille enintään 4 miljoonaa Norjan kruunua, kattamaan kärsityt menetykset, kunnes tuomio on annettu.
- d) Norjan hallitus määrätään korvaamaan EFTAn valvontaviranomaisen suorittamasta valituksen käsittelystä kantajalle koituvat kustannukset, enintään 250 000 Norjan kruunua.
2. EFTAn valvontaviranomainen maksaa 300 000 Norjan kruunua korvauksena Foundationille ja/tai Paul Inge Hansenille.
3. EFTAn valvontaviranomainen korvaa kantajan kustannukset tästä oikeudesta.”

Vaihtoehtoisesti kantaja vaatii, että:

- ”1. EFTAn valvontaviranomainen velvoitetaan tekemään seuraava päätös:
- a) kuten pääkanteessa;
 - b) kuten pääkanteessa;
 - c) Norjan hallitus määrätään purkamaan Norjan työnvälitysmonopoli;
 - d) kuten pääkanteessa;
 - e) Norjan hallitus määrätään maksamaan korvausta Rebecca Foundationille ja/tai Paul Inge Hansenille 29 250 000 Norjan kruunun edestä;
 - f) kuten pääkanteessa, I g kohta.
2. EFTAn valvontaviranomainen maksaa 300 000 Norjan kruunua korvauksena Rebecca Foundationille ja/tai Paul Inge Hansenille.
3. EFTAn valvontaviranomainen korvaa kantajan kustannukset tästä oikeudesta.”

Samoin vaihtoehtoisesti:

- ”1. Norjan hallitus tuomitaan pääkanteen I ja II kohdan mukaisesti;
2. EFTAn valvontaviranomainen maksaa 300 000 Norjan kruunua korvauksena Rebecca Foundationille ja/tai Paul Inge Hansenille;
3. Norjan hallitus ja EFTAn valvontaviranomainen korvaavat yhdessä kustannukset tästä oikeudesta.”

Oikeudelliset väitteet ja muut tueksi esitetyt pääasialliset väitteet:

- Norjalaisen vammaisten työmahdollisuuksia tukevan Rebecca Foundation — säätiön perustaja Paul Inge Hansen teki 1 päivänä tammikuuta 1996 EFTAn valvontaviranomaista koskevan valituksen, jossa väitettiin Norjan viranomaisten rikkoneen ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklaa, vertaa 58 ja 59 artikla, valtion monopolin laittomasti kieltädyttä hyväksymästä liikeyrityksen perustamista. Paul Inge Hansen huomauttaa, että EFTAn valvontaviranomainen on jättänyt tämän valituksen käsittelemättä.
 - Kantaja viittaa 17 päivänä toukokuuta 1993 allekirjoitetun EFTAn jäsenvaltioiden välisen, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan sopimuksen 37 artiklan 3 alakohtaan. Kantaja huomauttaa edelleen, että EFTAn valvontaviranomainen ei ole peruuttanut liikeyrityksen perustamista koskevaa kieltoa.
 - Paul Inge Hansen pyysi 8 päivänä elokuuta 1996 EFTAn valvontaviranomaista toimimaan EFTAn jäsenvaltioiden välisen, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan sopimuksen 37 artiklan 2 alakohdan nojalla.
-

TIEDOTE LUKIJOILLE

Komission julkisia hankintoja koskevia ilmoituksia ei 1. tammikuuta 1997 alkaen julkaista enää Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa vaan ainoastaan *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden täydennysosassa* (S-sarja).

Samalla lakkautetaan myös Euroopan kehitysrahaston (EKR) kilpailupyyntöjen yhteenvedojen julkaiseminen.

Euroopan yhteisöjen virallisen lehden täydennysosan cd-rom-versio on myynnissä takakannessa luetelluissa myyntitoimistoissa.

Euroopan yhteisöjen virallisen lehden täydennysosan tiedot ovat saatavilla myös tosiaikaisina (TED-tietokannassa).

Lukijat voivat pyytää TED-tietokantaa koskevia lisätietoja seuraavilta "gateway"-edustajilta:

Belgique/België

Credoc

Rue de la Montagne 34/
Bergstraat 34
Boite 11/Bus 11
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tel: (32-2) 511 69 41
Fax: (32-2) 513 31 95
E-Mail: credoc@infoboard.be

Danmark

J. H. Schultz Information A/S

Herstedvang 10-12
DK-2620 Albertslund
Tel: (45) 43 63 23 00
Fax: (45) 43 63 19 69
E-Mail: schultz@schultz.dk
URL: www.schultz.dk

Deutschland

Outlaw Informationssysteme GmbH

Postfach 62 65
D-97012 Würzburg
Tel: (49-931) 35 31 24-0
Fax: (49-931) 35 31 24-1

Greece/Ellada

Helketec Ltd

D. Aeginitou Street 7
GR-115 28 Athens
Tel: (30-1) 723 52 14
Fax: (30-1) 729 15 28

España

Sarenet

Parque Tecnológico
Edificio 103
E-48016 Zamudio
Tel: (34-4) 420 94 70
Fax: (34-4) 420 94 65

France

FLA Consultants

27, rue de la Vistule
F-75013 Paris
Tel: (33-1) 45 82 75 75
Fax: (33-1) 45 82 46 04

Ireland

—

Italia

Cerved SpA

Via A. Staderini, 93
I-00155 Roma
Tel: (39-6) 22 77 40 10
Fax: (39-6) 22 77 40 08

Luxembourg

Infopartners SA

4, rue Jos Felten
L-1508 Luxembourg - Howald
Tel: (352-) 40 11 61
Fax: (352-) 40 11 62-331

Nederland

Samsom Bedrijfsinformatie BV

Postbus 4
2400 MA Alphen aan den Rijn
Tel: (31-172) 46 65 52
Fax: (31-172) 44 06 81

Österreich

EDV (Elektronische Datenverarbeitungs GmbH)

Altmannsdorfer Str. 154-156
A-1231 Wien
Tel: (43-1) 667 23 40
Fax: (43-1) 667 13 90

Portugal

Telepac

Rua Dr. António Loureiro Borges, 1
P-1495 Lisboa
Tel: (351-1) 790 70 00
Fax: (351-1) 790 70 43

Suomi/Finland

**TT Information Service Ltd
Espoontori B**

PL/PB 406
FIN-2770 Espoo
Tel: (358-0) 457 23 43
Fax: (358-0) 457 37 56

Sverige

Sema Group Infodata AB

Fyrverkarbacken 34-36
Box 34 101
S-100 26 Stockholm
Tel: (46-8) 738 50 00
Fax: (46-8) 695 05 24

United Kingdom

Context Electronic Publishers

Grand Union House,
20 Kentish Town Road
London NW1 9NR
Tel: (44-171) 267 8989
Fax: (44-171) 267 1133

Iceland

Skýrr

Háaleitisbraut, 9
IS-108 Reykjavík
Tel: (354-1) 69 51 00
Fax: (354-1) 69 52 51

Norge

Vestlandsforskning

Postboks 163
N-5801 Sogndal
Tel: (47-57) 67 60 00
Fax: (47-57) 67 61 90

Schweiz/Suisse/Svizzera

OSEC

Stampfenbachstraße 85
CH-8035 Zürich
365 53 22
Fax: (41-1) 365 54 11
E-Mail: urs.leimbacher@ecs.osec.inet.ch

Israel

Trendline Financial Information Ltd

12 Yad-Harutzim St.
IL-67778 Tel Aviv
Tel: (972-3) 638 82 22
Fax: (972-3) 638 82 88